

บันทึก

เรื่อง การร้องปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม
การพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๒๑ (การหักค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค้างชำระ
จะหักรวมตลอดถึงดอกเบี้ยได้ด้วยหรือไม่)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์ได้มีหนังสือ ด่วนมากที่ คค
๐๙๐๒/๗๗๔ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์
พ.ศ.๒๕๒๑ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริม
การพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๒๑ กำหนดให้ของ(สินค้า) บางประเภทที่สั่งหรือนำเข้ามาจาก
ต่างประเทศโดยทางเรือในเส้นทางที่มีเรือไทยเดินอยู่สามารถให้บริการรับขนได้ต้องบรรทุกโดย
เรือไทย ถ้าผู้ส่งของผู้ใดฝ่าฝืนไม่ส่งของโดยเรือไทยหรือเรือที่ได้รับสิทธิและประโยชน์
เช่นเดียวกับเรือไทยผู้ส่งของผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๒๒^๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการ
พาณิชย์ พ.ศ.๒๕๒๑ โดยจะต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษเท่ากับสองเท่าของค่าระวางสำหรับ
การรับขนของนั้น และผู้ที่จะต้องรับผิดชอบค่าธรรมเนียมพิเศษจะต้องนำเงินมาชำระต่อพนักงาน
เจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เรือซึ่งขน
ของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร หากพ้นกำหนดชำระแล้วยังมิได้ชำระจะต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละ
เจ็ดครึ่งต่อปี โดยคำนวณจากจำนวนเงินค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค้างชำระนั้นด้วยตามนัยข้อ ๔^๒ แห่ง

มาตรา ๒๒ เมื่อมีกฎกระทรวงกำหนดให้การส่งของโดยทางเรือต้องบรรทุกโดยเรือไทย
ตามมาตรา ๑๗ แล้ว ถ้าผู้ส่งของผู้ใดไม่ส่งของตามที่กำหนดโดยเรือไทยหรือเรือที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ตาม
มาตรา ๒๑ หรือส่งของตามชนิดและประเภทที่กำหนดโดยเรือไทยหรือเรือที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา
๒๑ น้อยกว่าอัตราส่วนที่กำหนดไว้ และมีได้รับอนุญาตให้ส่งของโดยเรืออื่นตามมาตรา ๒๐ ให้ผู้ส่งของนั้นเสีย
ค่าธรรมเนียมพิเศษเท่ากับสองเท่าของค่าระวาง สำหรับการรับขนของนั้นหรือสองเท่าของค่าระวางสำหรับการ
รับขนของส่วนที่ผู้ส่งของส่งไปไม่ครบอัตราส่วนที่กำหนดให้ส่งโดยเรือไทย

การคำนวณค่าระวางเพื่อการเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ถือว่าภาระในการเสียค่าธรรมเนียมพิเศษเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ผู้ส่งของส่งของโดยเรืออื่นหรือ
ตั้งแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ระบุในคำสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษ ในกรณีที่ผู้ส่งของโดยเรือไทยหรือเรือที่
ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา ๒๑ ไม่ครบอัตราส่วนที่กำหนด และเมื่อถึงกำหนดชำระแล้วมิได้เสีย ให้ถือ
ว่าเป็นค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค้างชำระ

การเสียค่าธรรมเนียมพิเศษให้ชำระต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๑กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๒๔)^๓

ข้อ ๔ ให้ผู้ซึ่งต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษนำเงินมาชำระต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๒๔) ๑ และข้อ ๔^๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๒๗) ๑ และในกรณีที่ผู้ซึ่งจะต้องรับผิดชำระค่าธรรมเนียมพิเศษผู้ใด ไม่ยอมชำระค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค้างชำระสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี (พนักงานเจ้าหน้าที่) มีอำนาจตามมาตรา ๒๓^๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์นาวีที่จะสั่งเป็นหนังสือให้ผู้นั้นชำระค่าธรรมเนียมพิเศษดังกล่าว รวมทั้งมีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชำระค่าธรรมเนียมพิเศษโดยไม่ต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวนั้น เมื่อหักค่าธรรมเนียมกับค่าใช้จ่ายในการยึดและขาย และค่าธรรมเนียมพิเศษแล้ว ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีมีข้อสงสัยว่า เมื่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีใช้อำนาจพิเศษยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์นาวี พ.ศ. ๒๕๒๑ แล้ว สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีจะดำเนินการต่อไปตามวรรคสอง โดยหักค่าธรรมเนียมพิเศษรวมตลอดถึงดอกเบี้ยด้วย ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีพร้อมทั้งฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี) เห็นว่า ค่าธรรมเนียมพิเศษซึ่งตามมาตรา ๒๒^๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์นาวี พ.ศ.๒๕๒๑ กำหนดให้ผู้ส่งของทางทะเลซึ่งไม่ใช่เรือไทยหรือเรือที่ได้รับสิทธิและประโยชน์เช่นเดียวกับเรือไทยเสียเท่ากับสองเท่าของค่าระวางสำหรับการรับขนของนั้น เมื่อถึงกำหนดชำระแล้ว หากผู้ส่งของไม่ชำระตามกำหนดที่กฎหมายบังคับไว้ ก็ต้องถือว่าเป็นค่าธรรมเนียมพิเศษที่

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เรือซึ่งขนของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร เมื่อพ้นกำหนดชำระแล้วหากยังมิได้ชำระให้คิดดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีจากจำนวนเงินค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค้างชำระนั้น

^๓กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๒๗) ๑

ข้อ ๔ ให้ผู้ซึ่งต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษนำเงินมาชำระต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เรือซึ่งขนของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร เมื่อพ้นกำหนดชำระแล้วหากยังมิได้ชำระให้คิดดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีจากจำนวนเงินค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค้างชำระนั้น

“มาตรา ๒๓ เพื่อให้ได้รับชำระค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค้างชำระ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ซึ่งต้องรับผิดชำระค่าธรรมเนียมพิเศษชำระค่าธรรมเนียมพิเศษดังกล่าว รวมทั้งให้มีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชำระค่าธรรมเนียมพิเศษโดยไม่ต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง

วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวเมื่อหักค่าธรรมเนียมกับค่าใช้จ่ายในการยึดและขาย และค่าธรรมเนียมพิเศษแล้ว ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

“โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

ค่างชำระตามที่มาตรา ๒๒ วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติไว้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) เห็นว่า ค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค่างชำระดังกล่าวนี้เป็นหนี้เงินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔^๖ ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรานี้บัญญัติให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี จึงเห็นได้ว่าถึงแม้กฎกระทรวงที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีอ้างถึงจะมีได้บัญญัติว่า หากพ้นกำหนดชำระค่าธรรมเนียมพิเศษแล้ว ผู้ส่งของยังมิได้ชำระจะต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีซึ่งเป็นเจ้าหนี้ก็ย่อมมีสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรานี้ที่จะคิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดจากผู้ส่งของซึ่งเป็นลูกหนี้ได้ เมื่อผู้ส่งของค่างชำระค่าธรรมเนียมพิเศษแล้ว สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีย่อมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ส่งของชำระค่าธรรมเนียมพิเศษดังกล่าว หากผู้ส่งของไม่ยอมชำระค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค่างชำระนั้น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีก็มีอำนาจสั่งยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค่างชำระค่าธรรมเนียมพิเศษได้โดยไม่ต้องให้ศาลสั่งยึดและขายทอดตลาดตามที่มาตรา ๒๓^๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์นาวี พ.ศ. ๒๕๒๑ บัญญัติให้อำนาจไว้ และเมื่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีได้ยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ส่งของแล้ว ก็ย่อมมีสิทธิที่จะหักเงินค่าธรรมเนียมกับค่าใช้จ่ายในการยึดและขาย และค่าธรรมเนียมพิเศษได้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) เห็นว่า ถึงแม้มาตรา ๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้ว่า ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีหักค่าธรรมเนียมพิเศษได้ ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สินก็จริง แต่ก็มิได้บัญญัติห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยอันเกิดจากค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค่างชำระดังเช่นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๑^๘ และมาตรา ๒๒๔^๙ วรรคสอง เมื่อค่าธรรมเนียมพิเศษเป็นหนี้เงินที่ค่างชำระ ซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิตามกฎหมายที่จะเรียกเอาดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดได้ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีย่อมมีสิทธิตามกฎหมายที่จะหักดอกเบี้ยจากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชำระค่าธรรมเนียมพิเศษได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

^๖มาตรา ๒๒๔ หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้น โดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัด

การพิสูจน์ค่าเสียหายอย่างอื่นนอกกว่านั้น ท่านอนุญาตให้พิสูจน์ได้

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

^๘มาตรา ๒๒๑ หนี้เงินอันต้องเสียดอกเบี้ยนั้น ท่านว่าจะคิดดอกเบี้ยในระหว่างที่เจ้าหนี้ผิดนัดหาได้ไม่

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ (๖)

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๓๐